

SINDICAT UNITARI DE TREBALLADORS D'AUTOESCOLES

(FUNDAT L'ANY 1977)

ANY 30 – n. 5

1r de Maig, dia de la classe treballadora: la història no s'acaba

Són cent vint-i-un anys des del Primer de maig de 1886

Als Estats Units d'Amèrica del Nord, la història oficial ignora o minimitza la importància i el sentit de les accions, heroiques fins a la mort, que van realitzar a Chicago els treballadors, en la seva majoria immigrants, per la reducció de la jornada laboral a vuit hores i el millorament de les condicions de vida dels obrers.

Ocultar, amb l'oblit, el crim d'assassinar les persones per les seves idees, no esborra la vergonya d'un acte tan menyspreable. Per això, el millor tribut que podem ofrenar als gestors d'una de les lluites més transcendents per la reivindicació dels drets dels treballadors, és refrescar la memòria històrica i recuperar el seu valor, sobre els fets i el seu significat.

SITUACIÓ DELS OBRERS

La Guerra de Secessió (1861-1865) comporta diversos resultats per als treballadors als EUA. Es produeixen grans canvis socioeconòmics. El desenvolupament de les forces productives consolida el gran capital; no obstant això, entre les dècades dels setanta i dels vuitanta, com a resultat de la crisi de sobreproducció, s'ocasiona una gran depressió, que, sumada a l'automatització de les tasques específiques, va provocar atur, disminució del salari i major explotació. "L'excés de mà d'obra en els mercats de treball sempre ha afeblit les posicions de qui l'ofereixen garantint les dels qui la compren." (A. Galkin.)

Ensenyament

30 ANYS LLUITANT PER LA PROFESSIÓ I PER LA SEGURETAT VIÀRIA !!!

Ensenyament

SINDICAT UNITARI DE TREBALLADORS D'AUTOESCOLES

Les injustes condicions de sobreexplotació, la fam i la incertesa van repercutir en la presa de consciència i en la unitat del proletariat nord-americà. "L'ocupació assegurada i constant és una excepció –diu el diari obrer *The Alarm*–. El nombre d'aturats, compresos els de l'agricultura, va ascendir a 3 milions: aquests nord-americans són lliures de debò. Poden passar fam lliurement, poden mendicar lliurement, poden, fins i tot, morir de fam, però no són lliures de fer-se ni tan sols esclaus." Una família necessitava per malviure 755 dòlars per any, però el seu ingrés era de tot just un poc més de 500. Treballant 16 i 18 hores diàries, un miner de Pensilvània guanyava entre 2 i 2,7 dòlars per dia. Les condicions s'empitjoraven per la immigració i la concentració de la població en les grans ciutats.

A aquests fets s'afegeix l'absència d'una legislació laboral i de drets polítics per als obrers; per tant, no tenien cap pes en les decisions de govern. En aquestes circumstàncies, bregaven per organitzar-se. A Europa bufaven vents renovadors. Les noves idees, el Manifest Comunista, l'esperança d'alliberament del proletariat, l'experiència de la Comuna de París. Successos que en les terres naixents encoratjaven els somnis proletaris. Chicago es va convertir en una ciutat d'estrangers: alemanys, irlandesos, bohemis, polonesos, francesos, russos. Encara que els seus orígens eren de pobresa, duien una flama visionària. Un proletari es va descriure: "Bàrbars, salvatges, anarquistes ignorants, analfabets d'Europa central, homes que no poden comprendre l'esperit de les institucions americanes lliures; d'ells en sóc un."

HIVERN DE 1872

Un any després de la Comuna de París, a Chicago, milers de sense llar i famolencs a causa del gran incendi van fer manifestacions demanant ajuda. Molts duien en pancartes inscrites les paraules "Pa o sang". Van rebre sang. Escapats al túnel de sota el riu Chicago, van ser tirotejats i colpejats.

Després de 1877, les dues classes van entendre bé que aviat esclatarien nous conflictes. En l'horitzó, la burgesia veia una "Comuna Americana", i preparava mesures sagnants per reprimir-la; a les ciutats principals va convertir els arsenals en fortaleses; va transformar la Guàrdia Nacional en un exèrcit modern amb armes modernes –metralladores Gatling–, va contractar grans exèrcits privats d'informants, matons i "pinkertons" (guàrdies privats). (De *l'Obrero Revolucionario*, núm. 351, 14.4.1986.)

Els empresaris gaudien de les seves pròpies associacions i van prendre providències per evitar la unió dels treballadors. Es va dictar la prohibició de la vaga, de l'associació, i respecte dels activistes s'elaboraven "llistes negres", de manera que els qui hi constaven no podien ser contractats en cap empresa. En la revista *The North American Review* es llegia: "Als EUA res no garanteix a l'home el primer i el més gran de tots els seus drets inalienables; el que el treballador ha de tenir a tots els fruits del seu

treball." En les mateixes estadístiques oficials s'establia que els obrers rebien tot just el 15% dels béns materials que produïen, i s'apropriaven del 85% restant un grapat d'amos del capital.

L'ORGANITZACIÓ

El 1882 van assolir el reconeixement al dret d'organització. Però és a finals dels anys setanta i començaments dels vuitanta, particularment durant la crisi econòmica (1882-1885) que apareixen les primeres unions o sindicats en els estats de major concentració obrera i industrial (Nova York, Pensilvània, Massachusetts, Ohio i Illinois).

Més enllà de les exigències dels treballadors europeus de limitar la jornada a deu i dotze hores, es va començar a considerar que les noves condicions tecnològiques i sociològiques l'havien de reduir a vuit hores, i per això aquesta es va constituir en la principal reivindicació de la classe obrera. El Quart Congrés de la Federació Nord-americana del Treball (AFL), realitzat el 7 d'octubre de 1884, per moció presentada per Gabriel Edmonston, va resoldre que a partir del primer de maig de 1886 la jornada de treball duraria vuit hores. La consigna deia: "Un dia de rebel·lió, no de descans... Un dia de protesta contra l'opressió i la tirania, contra la ignorància i la guerra de tot tipus. Un dia per començar a gaudir vuit hores de treball, vuit hores de descans, vuit hores per al que ens doni la gana."

La imatge de la jornada de vuit hores, als amos del capital els va semblar una bajanada i un disbarat, però entre els obrers va assolir un gran poder de convocatòria. Amb aquest propòsit, des de començaments de l'any 86, es van multiplicar les vagues. L'efervescència dels esdeveniments va comprometre un grup d'anarcosindicalistes, entre ells Albert Parsons i August Spies, que dirigien la premsa obrera i donaven orientació als treballadors. Un dels seus postulats deia: "La llibertat sense igualtat és pura mentida." El 1876 s'havia fundat el Partit Obrer Socialista d'Amèrica, però a Chicago, en canvi, els seus dirigents es van desentendre de la lluita obrera perquè estaven embadalits debatent en l'àmbit parlamentari.

PRIMER DE MAIG

Va arribar el Primer de Maig. A la fàbrica de maquinària agrícola Mackormic Reaper, enmig de l'agressió i provocació diària d'esquirols protegits per la policia, es desenvolupava una vaga. El 3 de maig, Spies es va presentar per animar els vaguistes amb un dels seus diversos discursos. L'escoltaven al voltant de 6.000 obrers quan va aparèixer la policia per escortar els "trencavagues" que en aquest moment sortien de la planta. No va poder concloure la seva intervenció. Els precursors del Pentàgon tenien intencions de tallar-ho tot d'arrel i d'apurar el desenllaç; les instruccions eren acoquinar i escarmentar. L'ira demostrada pels treballadors enfront dels esquirols va ser raó suficient perquè la policia obrís foc, en matés sis i ferís molts dels reunits. Aquesta mateixa nit, Spies va escriure: aquesta tarda han matat sis dels seus germans de la fàbrica Mackormic, els han matat perquè ells, igual que vostès, han tingut el coratge de desobeir la suprema

voluntat dels seus amos. Els han matat perquè havien gosat demanar que se'ls reduïssin les hores del treball pesat. Els han matat per demostrar-los a vostès, "lliures ciutadans d'Amèrica", que han d'estar satisfets i contents per allò que els seus amos tinguin la condescendència de permetre'ls, si no volen ser assassinats..."

4 DE MAIG

Fischer i Engel, uns altres dirigents, van promoure per aquest dia, a la plaça de Haymarket (mercat del fenc), un míting per protestar contra la matança. S'hi van concentrar diversos milers d'obriers. Es va iniciar a dos quarts de vuit del vespre. Els oradors van ser Spies, Parsons i Fielden. Van ser discursos aclaridors i no d'incitació. Quan intervenia Fielden va començar a ploure i més de la meitat dels assistents es van retirar. El míting estava a punt de concloure quan es van escoltar botes que xipollejaven i creuaven la plaça de manera arrogant. Un nombrós grup de policies va anar a apostar-se, desafiadorament, al costat del vagó que servia de tribuna.

Els policies tenien un "pla traçat per provocar un incident" que –com sempre- justificués la repressió, la persecució i la destrucció del moviment i dels seus dirigents. Els successos van passar vertiginosament. Un oficial va exigir als manifestants que abandonessin la plaça; Fielden, baixant del vagó, tot just va poder respondre: "El nostre míting és pacífic..." En aquest moment va esclatar, entre els grups de la policia, una bomba. Molts es van desplomar i un va caure mort. La força poruga va obrir foc per atzar. Els treballadors van córrer. En tan sol uns quants segons van caure diversos morts i centenars de ferits. La premsa capitalista que durant tot el procés estava desinformant i abordant contra els obrers es va deslligar furiosa i va escometre els sindicalistes, va qualificar el míting de "multitud embrutida" (*Chicago Tribune*). "Aquestes serps s'han escalfat i alimentat sota el sol de la tolerància fins que, al final, s'han embravint per atacar la societat, l'ordre públic i el govern." És "hora d'infondre una por benèfica" entre els treballadors. D'altra banda, es retolaven els policies com a "herois de la llei i de l'ordre públic".

CACERA I PATÍBUL

Immediatament van començar la cacera i els registres generals. Es van empresonar tots els activistes i es va iniciar causa contra els principals dirigents: August Spies, Michael Schwab, Samuel Fielden, Albert R. Parsons, Adolph Fischer, George Engel, Louis Lingg i Oscar Neebe. L'acusació era l'assassinat del policia Mathias J. Degan a la plaça de Haymarket. Dels vuit indicats, solament dos van estar presents a la plaça; no obstant això, el *New Cork Tribune* reclamava que "tots els líders obrers fossin executats immediatament". El Gran Jurat es va constituir, no com hagués hagut de fer-se, per sorteig; es van seleccionar, d'entre 981 candidats, 12 subjectes que professaven "un odi obert als obrers"; l'agutzil, igual que els va escollir, va garantir, amb desimboltura, la força com a desenllaç. Sense pèrdua de temps, el 17 de maig es va reunir i es va instaurar l'anomenat "Procés de Haymarket". El judici es va fixar per al dia

21 de juny davant de l'Audiència Criminal de Cook County. Abans d'iniciar-se el judici, es coneixia la destinació fatal dels acusats. Mentre es duia a terme l'embull judicial es construïa el cadafal per a l'execució. S'havia començat "un linxament legal".

La policia no va aconseguir capturar Partson; aquest, en conèixer el procés, amb valerosa lleialtat, va prorrompre un matí a la sala i va anar a asseure's a la banqueta al costat dels seus companys. "Em mataran –va dir–, però no he pogut quedar-me en llibertat coneixent que els meus camarades són aquí i estarien castigats per alguna cosa que, igual que jo, són innocents." El jutge Joseph I. Gary i el fiscal Julius S. Grinnell van ocupar el paper de botxins i servils complidors del mandat dels seus amos. Es van presentar testimonis comprats, perjures i contradictoris. Mai no es va saber qui va llançar la bomba.

Els acusats van trobar l'oportunitat de reiterar la seva convicció i compromís. Spies va recalcar: "Aquestes són les meves idees, no puc renunciar a elles... Si voleu condemnar la gent a la pena cabdal perquè s'ha atrevit a dir la veritat –jo us desafio a citar una sola mentida que hàgim dit–, si la mort és la pena que s'imposa al que proclama la veritat, pagaré aquest elevat preu desafiador i orgullosament! Crideu el vostre botxí." Louis Lingg, als seus vint-i-un anys d'edat, va declarar: "EUA és un país de tirania capitalista i del més cruel despotisme policíac... Menyspreo el vostre ordre, les vostres lleis, la vostra autoritat, que es basen en la força. Pengeu-me per això!" Adolph Fischer va denunciar: "Sé que és impossible convèncer els que menteixen per ofici: els assalariats directors de la premsa capitalista, que cobren per les seves mentides."

En baixar el teló, el fiscal es va pronunciar: "Condemnin aquests homes per alligonar els altres, portin-los a la forca per salvar les nostres institucions, la nostra societat." El 20 d'agost es va dictar el veredicte de culpabilitat. No els van condemnar per l'acció de matar un policia, sinó que "els van jutjar pel crim de dirigir els oprimits", se'ls volia matar per l'acció d'atemptar contra el sistema. A pesar que en el procés es va demostrar que aquest era pervers, oprobios i injust. Els defensors: William P. Black, William A. Foster, Sigmund Zeiser i Moses Salomori van apel·lar, el setembre, davant del Tribunal Suprem; aquest va reconèixer que van existir errors en el procés i que hi va haver absència de proves i va confirmar el dictamen del jurat. El 9 d'octubre es va pronunciar la sentència: els set van ser condemnats a mort i Oscar Neebe, a 15 anys de treballs forçats.

Moltes veus en el món es van elevar per demanar que s'indultessin els sentenciats. La tirania mata per covardia, per temor; però les idees no moren ni per estrangulament. "Al llarg de la història, l'origen de la violència ha estat la propietat privada." (A. Spies.) A dos dels condemnats els van canviar la pena per cadena perpètua. El jove Louis Lingg, en la seva cel·la, abans de l'execució, com a desacatament final, es va volar el cervell amb una dinamita fulminant.

El migdia del divendres 11 de novembre de 1887 quatre homes (Spies, Engel, Parsons i Fischer) coberts amb togues blanques van pujar al patíbul. Spies va parlar mentre el botxí li cobria el cap amb la caputxa: "Arribarà un moment que el nostre silenci serà més poderós que les veus que vostès avui escanyen." Parsons va cridar: "Permeti'm parlar, xèrif Matson! Que

s'escolti la veu del poble..." La gruixuda corda d'espart va ofegar aquestes paraules que ressonaran per sempre...

Van acompanyar els seus funerals desenes de milers de persones. Les fàbriques van començar a reduir fins a vuit hores. L'exemple dels "Màrtirs de Haymarket" segueix inspirant els que lluiten contra les injustícies i l'explotació, i el seu record es reviu cada Primer de Maig. L'adversitat dels migrats, l'actual situació de la massa proletària, no actualitza aquesta història?

SABREM RESPONDRE?

Els necis no aprenen de la història. En concloure, ens assalta una interrogació. Per evitar els inútils costos de la confrontació i entenent que ha de prevaler la intel·ligència i la civilització, explorem amb convicció el corrent de la mediació i del diàleg; però què succeeix quan els amos del poder polític o econòmic envileixen el diàleg i l'usen frívolament com a estratagema? Les masses no recuperen el dret d'irrompre pels seus furs i fer ús d'altres mitjans? Podrem, per convicció o conveniència, evitar-ho?

JUBILATS I MARES QUE TREBALLEN

El Congrés de la II Internacional, realitzat a París el 1889, va declarar el Primer de Maig "Dia de la Solidaritat Internacional dels Treballadors". I així és com hem de commemorar i entendre'l: Dia de la Solidaritat dels Treballadors. No és, doncs, simplement el "Dia del Treball". En el moment actual els que demanden, en primera línia, la nostra solidaritat, són els treballadors jubilats; la seva causa ha de ser la causa de tots. La seva injustificada situació no és solament ocasionada pels governs, com assenyalen alguns empresaris que volen desentendre's de la seva responsabilitat, ja que resulta que els governs sempre han estat representants i exponents dels interessos empresarials. No obstant això, tots hem de comprometre'ns a donar-los una solució ja i ara. Els treballadors jubilats no tenen temps per esperar.

Després del Primer de Maig se celebra el Dia de la Mare. Podem parlar, llavors, amb solidaritat, d'un doble tribut, en una sola intenció, en una sola persona: a les mares treballadores com a síntesi de mare i treball. Exaltant el treball, Benjamí Consten diu que "la suor de l'home és el millor abonament per a la terra"; parafrasejant: la suor de la mare és abonament per a la vida; tal vegada per això Dumas va escriure que "la maternitat és el patriotisme de les dones". La mare treballadora construeix la pàtria criant bé els seus fills i faenant l'existència de la seva llar i la seva família, en la seva pròpia casa o buscant el pa a fora. El seu sacrifici generós mai no és suficientment compensat. En el seu immens lliurament ella es rescabala, com a seva, en la felicitat dels seus fills.

L'homenatge, no un dia, tant de bo tots els dies de la vida!

EDUARDO ZURITA GIL: Artista equatorià. President de la Federació Nacional d'Artistes. Exvicepresident de la Confederació de Treballadors de l'Equador. Expresident del Tribunal de Garanties Constitucionals. Director nacional de Mediació de la Defensoria del Poble. <http://www.altercom.org/>